

FOLK OG LAND

NR. 10 — 15. ÅRGANG

LØRDAG 14. MAI 1966

LØSSALG 1 KRONE

ARMINIUS:

Den gåtefulle Heinrich Himmler

Nye opplysninger både om hans liv og hans død

Heinrich Himmler var et gammelt partimedlem, som deltok også under kupforsøket i München. Her ser man ham postert som fanebærer foran det bayerske krigsministerium.

Fra den angelsaksiske krigspropaganda, den som fremdeles fører det store og eneste ord i det som publiseres her i Norge, har verden overtatt et bilde av det nasjonalsosialistiske Tysklands politiske og militære ledere som ikke har så meget med de virkelige forhold å gjøre. Riktignok er det sikkert litt av hvert å bebreide tyskerne når det gjelder desperate og harde forholdsregler i en krig som stod ikke bare om Det tredje Rikes eksistens, men om eksistensen av hele deres livssyn, men det gjelder jo ikke bare tyskerne. Også de allierte ledere — og for den saks skyld også deres norske agenter og medhjelpere — kan med rette anklages for grusomme krigsforbrytelser.

Det får bli fremtidens sak å avgjøre skyldfordelingen. For en får vel tro at frem-

tidens historikere vil være i stand til større objektivitet enn de ynkelige etterplaprer av krigspropagandaen som opptrer idag og hvis oppgave det synes å være ikke å finne sannheten, men ved historieforfalskning å levere et slags moralsk forsvar for de alliertes Tysklandspoli-

Gåten Heinrich Himmler.

tikk frem til denne dag. Det finnes jo nemlig intet annet forsvar for denne politikk, for deres lemlestelse av det tyske rike og folk, for deres utdrivelse av millioner av tyskere fra østområdene og for den iraselske pengeutpressing enn den skyld krigspropagandaen har belastet de tyske ledere med.

*

Det er ellers fremdeles meget uklart omkring Det tredje Rikes ledende menn, ikke minst kanskje når det gjelder Heinrich Himmler. Personlig har vi alltid kunnet styre vår begeistring for denne gåtefulle mann, men det er jo på den annen side politisjefers lodd dette å bli syndebukker for alt som skjer. Til og med her i dette demokratiske Norge, i fredstider, er det ikke helt ufarlig å ha ledende stillinger innen politiet.

Det er ikke vår mening her å forsøke å rettferdige Heinrich Himmler, men det kan ha sin spesielle interesse å se litt nærmere på to forhold. Det gjelder hans ansvar for behandlingen av jødene i Auschwitz og hans forhold til Hitler i den avsluttende fase av krigen. Vi holder oss her til hva en så vel orientert mann som Det tredje Rikes stedfortredende rikspresesjef Helmut S ü n d e r m a n n anfører i sin uhyre interessante bok «Deutsche Notizen 1945/1965». (Kan bestilles gjennom FOLK OG LANDS BOKTJENESTE. Pris kr. 42,—.)

Allerede i sin tidligere bok «Das dritte Reich — Eine Richtigstellung in Umrissen» behandlet Sündermann Himmlers ansvar for behandlingen av jødene og anførte da:

«Hverken spørsmålet om omfanget av eller ansvaret for drap av internerte jøder er noensinne blitt oppklart under de store etterkrigsprosesser. Det ble ikke satt noen grenser for fantasien og propagandaen. Det synes til og med som om man direkte har unngått en nøyaktigere undersøkelse for å kunne rette anklager mot en meget

(Forts. side 2)

Lord Haw-Haw som fortalte engelskmennene sannheten

OG SOM AV DEN GRUNN BLE HENGT SOM LANDSFORRÆDER SKJØNT HAN IKKE VAR BRITISK STATSBERGER

I en artikkel i DEUTSCHE WOCHEN-ZEITUNG forteller Erich Kern om krigstidens William Joyce, også kalt Lord Haw-Haw: I disse dager da man frisker opp igjen bl. a. i fjernsynet det irske opprør under første verdenskrig, som engelskmennene slo brutalt ned, kan det ha sin særlige interesse å høre litt nærmere om denne irlender — som forøvrig var amerikansk borger — som opptrådte i tysk kringkasting under annen verdenskrig og som engelskmennene lot henge som landsforræder mot England.

William Joyce ble født i Brooklyn 24. april 1906 som sønn av den irske innvanderer Michael Joyce, amerikansk statsborger. Han vendte imidlertid tilbake til Nord-irland sammen med sine foreldre som treåring. Faren følte seg igjen som britisk borger og glemte helt sin amerikanske episode, skjønt han i virkeligheten som før statsrettslig var amerikaner. Som student sluttet den overintelligente, egensindige William Joyce seg til britisk-

fascistiske grupper og var snart en overbevist antikomunist og antisemit. Som sådan sympatiserte han først og fremst med det daværende Tyskland.

Kort før krigsutbruddet stod ekteparet William Joyce foran en viktig avgjørelse, nemlig om de skulle reise til den irske fristat eller til Tyskland, for i England traff man forberedelser til å internerer alle som sympatiserte med Tyskland. Egentlig mere på grunn av en skjebnesvanger tilfeldighet reiste William Joyce til Berlin, hvor det først etter megen møyne lykkedes ham å få kontakt med rikskringkastingen for der som oversetter, taler og redaktør å unngå å bli internert som utlending. William Joyce kom først i Büro Konkordia, som ble ledet av dr. Erich Hertzler og som gjennomførte sendinger bestemt for England.

Meget hurtig overgikk Joyce alle tidligere britiske medarbeidere og ble sluttelig sjelen i den tyske kringkastingpropaganda på England. «Lord Haw-Haw» som han ble kalt av britiske journalister på grunn av hans lett nasale og noe arrogante stemme, vakte stor oppmerksomhet i England. Hver aften ventet hundretusener av briter på signalet «Germany calling! Germany calling!» for å høre Lord Haw-Haw, som advarte dem om at selv

(Forts. side 8)

Spiegelbild einer Verschwörung

Die Kaltensbrunn-Berichte an Bormann und Hitler über das Arsenat vom 26. Juli 1944.
Geheime Publikation mit dem amtlichen
Rechtsschutzzeichen.
Herausgegeben vom Archiv für
die Geschichte und
Vorgeschichte der Propaganda.

Newald Verlag, Stuttgart

I boken «Spiegelbild einer Verschwörung» gjengis Kaltensbrunn's rapporter til Bormann (Hitler) om forberene i forbindelse med attentatet mot Hitler. Det fremgår klart av disse at Himmler hadde hatt kontakt med iallfall et par av de impliserte.

Den gåtefulle Himmler -

(Fort. fra side 1)

større krets enn de som deltok i hendelsene eller kunne ha kjennskap til dem. Etter alt som hittil er kjent har bare en ganske liten i hemmelighet virkende stab av folk som fikk sine anvisninger fra Himmler hatt med den slags forholdsregler å gjøre. Himmler synes å ha skaffet seg en generalfullmakt som gjorde det mulig for ham å drepe en del av de internerede jøder med gass, å fremføre andre for Røde Kors i Maria Theresienstadt, igjen å la andre reise i fly til Lissabon og endelig fra høsten 1944 å stille alle jøder under sin «spesielle beskyttelse». Alle disse varianter av himmlersk jødepolitikk fantes.»

I sin nevnte nye bok forteller Sündermann at han senere konfererte med den tidligere sjef for Rikskanselliet, dr. Lammer, som overfor ham bekreftet formodningen om en «generalfullmakt» til Himmler, idet han erindret at Hitler kort tid etter at russlandsfelttoget hadde begynt hadde sagt ham at han inntil krigens slutt ikke ønsket flere henvendelser i jødiske anliggender. Det var Himmler som nu tok seg av disse saker og han selv ville helt konsentrere seg om krigføringen. Sündermann fortsetter (side 144):

«Av hvilken art denne «fullmakt» var vet vi ikke, men det finnes henvisninger til at Himmler «utvidet» allerede Hitlers «kommissær-ordre» (juni 1941), ja, at han i april 1943 anordnet tekstendringer i en skriftlig beretning til Hitler om arrestasjonen av jøder.

24. juli 1964 uttalte således tidligere SS-Obergruppenführer von dem Bach-Zelewski i Wolfprosessene at etter hans mening «visste Hitler intet om massetilintetgjørelsen av jøder» og at «hele jødetilintetgjørelsen stammet fra Himmler».

Endelig må en heller ikke overse at gåten Himmler også hadde en almen-politisk karakter: Fra hans forbindelser med enkelte personer innen «motstandsbevegelsen» (Noe som forøvrig klart fremgår selv av Kaltenbrunners innberetninger til Hitler om forhørene av de arresterte i forbindelse med attentatet mot Hitler. Vår bemerkning), tegnene på at han allerede kjente til attentatet 20. juli da han først fikk melding om det, hans overbevisning om at han ville være en forhandlingspartner som kunne godtas av den allierte motside, til utstøtelsen av NSDAP og av alle hans embeter de siste krigsdager og sluttelig hans mystiske død — det er her så mange spørsmålsteget at det fremdeles åpner seg et vidt felt for histori-

kerne til undersøkelse og tydning.

På problemet Himmler-Hitlerforbindelsene, som hittil ikke har vært viet noen oppmerksomhet av den tidshistoriske forskning kaster ellers en i London i 1965 utkommen Himmler-biografi av Roger Manvell og Heinrich Fraenkel noe, om ikke fullt lys. Himmler — født 1900 — strebet ifølge denne allerede fra et tidlig tidspunkt mot tronfølgen etter Hitler og det på den for ham karakteristiske måte: «den hemmelige vei til makten».

Himmler var en systematisk type. Sin offentlige løpebane begynte han som politipresident i München. Her samlet han seg som 32-årig sine første erfaringer. I tiden som fulgte bemøyet han seg ikke med å skaffe seg popularitet, men bygget ut sin personlige innflytelse innen det politiapparat som han snart behersket fullstendig. Samtidig lykkedes det ham å innordne i partiet og i staten, gjennom utviklingen av et vel gjennomtenkt utvelgelsesprinsipp som virket tillokkende på dyktige folk, et pålitelig og intelligent, i regelen også personlig hederlig SS-førerskikt som ikke bare følte seg forpliktet like overfor Hitler, men også overfor ham selv. Det var intet tilfelle, men en utvikling som situasjonen gjør forståelig, at de tyske motstandskrefter, som likeledes tilstrebte en «statsomveltning ovenfra», søkte forbindelse med Himmler og i en viss utstrekning også fikk det. Ifølge Manvell-Fraenkel opptok berlineradvokaten Langbehn, som stod i forbindelse med såvel kretsen omkring Goerdeler som med Himmler, allerede i 1941 i Sveits kontakt og søkte å skaffe seg opplysninger om hvorvidt engelskmenene var rede til å forhandle med Himmler istedenfor med Hitler. At Himmler sommeren 1943 som riksmminister hadde en personlig samtale med minister Popitz om en mulig endring i riksledelsen er senere åpent medgitt av Himmler selv. Som politisjef hadde han et alibi. Han kunne si at slike kontakter var nødvendige i etterforskningen. Hvorledes det nu kunne være, så grep iallfall Himmler ikke inn mot den sammenhengsværgelse han kjente til før etter

det mislykkede attentat 20. juli 1944 — men da riktignok med den største strenghet.

Hvorledes Hitlers dels aktive, dels avventende aspirasjoner om å bli Hitlers etterfølger lot seg forene med hans konsentrasjonsleirpolitikk og hans formodentlig selvvalgte rolle som organisator av en drapsaksjon mot internerede jøder, som aldri lar seg rettferdiggjøre hvor stort eller lite dens virkelige omfang enn må ha vært, det hører til de store gåter som denne mann byr på.

I motsetning til de beretninger som den tyske offentlighet dengang fikk høre om Himmlers arrestasjon og død 23. mai 1945, hvorefter han tok gift da man «oppdaget» ham i en interneringsleir, gir Manvell-Fraenkel en utførlig fremstilling av det som hendte. Ifølge Manvell-Fraenkel hadde Himmler allerede kl. 14 middag 23. mai da han ble innlevert i en britisk «forhørsleir» straks forlangt å få tale med leirkommandanten og «med meget rolig stemme» presentert seg som «Heinrich Himmler». Inntil kl. 20 om kvelden forble Himmler under umiddelbar bevoktning av kaptein Selvester, så ble han overført til Lüneburg av en oberst Murphy. Først der kom det ved midnattstid, da man ville tvinge Himmler til å kle seg naken, til bitet i den giftkapsel som han angivelig hadde gjemt i munnen. For kaptein Selvester, som tilbød Himmler et måltid mat og som iakttok ham under spisingen, var det intet som tydet på at han hadde noe fremmedlegeme i munnen.

Av hendelsenes forløp er det iallfall tydelig at Himmler til å begynne med ikke tenkte på noe selvmord og ikke ville ha begått det hvis han var blitt korrekt behandlet. Den ansvarlige britiske oberst erklærte på spørsmål fra forfatterne Manvell og Fraenkel at Himmler «til det siste hadde opptrådt selvsikkert og arrogant» og at han hadde ventet å bli brakt til Montgomery. Murphy hevdet ikke å ha gjennomført noe forhør av Himmler og at han heller ikke kjente til det brev rettet til den britiske feltmarskalk som Himmler må ha hatt på seg idet han snakket om det.

DEUTSCHE WOCHEN-ZEITUNG bringer denne fornøyelige karakteristikk av amerikanernes innsats i Vietnam.

1. mai uten propagandastoff

Som gammel hovedtaler under feiringen i Oslo av «Arbeidets dag» under okkupasjonen gjør det en nesten vondt å se de sorgelige rester av 1. maifeiring som har overlevet i det velferdssamfunn som teknikkens eksplosjon har skapt.

For hva skal de avpolitiserede, materialistiske besteborgere av idag i det LO som ikke lenger behøver å kjempe fordi den sitter med den hele og fulle makt, demonstrere for?

I sin nød grep SF-ene og kommunistene til det Vietnam, som visselig er en demonstrasjon verdt, om enn ikke på 1. mai i Norge. Men ellers var det som sagt så tynt som det måtte være.

Utvisomt har Himmler i løpet av de ca. 10 timer han var i britisk varetekt — derav minst 4 timer i hendene på Secret Service-sjefen i Montgomerys hovedkvarter — avgitt erklæringer. Protokoller over dette har hittil hverken vært offentliggjort eller gjort tilgjengelige. Det dengang i pressen gjengitte og av Manvell-Fraenkel overtatte bilde av det på gulvet liggende lik viser et så fredelig ansiktsuttrykk at det gir foranledning til tvil om riktigheten av fremstillingen om at Himmler hadde bitt den lege som ville undersøke munnen hans i fingeren og herunder åpnet giftkapselen. Er Himmler blitt drept mens han sov? En så godt underrettet og ansvarlig mann, som det til og med var opprettet forbindelse med under krigen, kunne ikke være ønskelig for de allierte foran skrankene til en offentlig rett, og måtte stå iveien for den kollektivanklage som krigsforbryterprosessene tok sikte på — —»

Dette var litt bakgrunnsstoff når det gjelder «gåten Heinrich Himmler». I noen senere artikler skal vi beskjefte oss litt med andre tyske ledere, bl. a. propagandasjef dr. Goebbels, som også er blitt uhyre forskjellig bedømt av folk som stod ham nær.

Arminius.

Togmerket var ellers viet minnet om den sorgelige tragedie fra september 1941, da tyskerne plutselig skjøt Hansteen og Wickstrøm etter først å ha samarbeidet så godt med LO-folkene at Quisling beklaget seg over at Terboven på denne måte demonstrerte mot NS og latterliggjorde partiet. Men det var ikke av den grunn Terboven vendte seg mot sine tidligere venner, for det skjedde først et halvår etterpå. Tragedien skyldtes vel nærmest en misforståelse av bakgrunnen for «melkestreiken». Det kan ellers nevnes at under unntagelsestilstanden dengang ble Oslopresen — og kanskje spesielt FRITT FOLK behandlet på en høyst uforskammet måte av rikskommisariatets folk, og avisens representant ble holdt innesperret til langt på natt.

Siden det er så vanskelig å finne demonstrasjonsstoff 1. mai, så har vi et forslag her: Hvorfor ikke minnes Arbeiderpartifolkenes antimilitære fortid nu da de så drabelig marsjerer i spissen blant sabelraslerne? Vi har kommet over etpar frimerker som de lot fremstille i 1914 og solgte til inntekt for partiet. Vi gjengir det ovenfor. Øverst ser en merket inntil krigen brøt ut i 1914, med det brukne gevær på plass. Da krigen kom ble midtpartiet sensurert bort for sikkerhets skyld.

Lag plakater med disse to merkene — som så utmerket symboliserer ikke bare overgangen fra førkrig til krig i 1914, men også overgangen i politikk som de ansvarlige for 9. april 1940 har prestert fra tredveårene og til idag.

Se ho opp koma
andre gongen
jord or havet
atter grønkledd.
Fossane fell,
flyg ørn over,
ho som på fjell
fisken veider.

Hittast æser
på Idavollen,
om leie lindord
dei lenge talar,
legg seg på minne
lagnads-burdar
og Fimbul-ty's
forne runar.

Då mun atter
undersame
tavlor av gull
i graset finnast,
som dei åtte
i opphavstidi.

(Voluspå)

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON

Redaktører:

ODD MELDOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

England og vi

I de siste fjorten dager har Norge — og spesielt da Oslo — som så mange ganger før stått i Storbritannias tegn. Etter på en skamløs måte ensidig å ha brutt EFTA-avtalen til den største skade for norsk eksport, har våre elskelige «venner» hatt den frekkhet å arrangere en kjempemessig utstilling i Oslo som et ledd i forsøket på å erobre det norske marked for England! En skulle ikke tro at slikt noe gikk an, men det gjør det altså her i Norge. Og det ikke bare går an, men foretagendet blir heiet opp av hele Oslo-pressen med ARBEIDERBLADET og DAGBLADET halsende i spissen — rimeligvis av lutter politisk begeistring for Labour-Wilson.

Som skrevet, en skulle ikke ha trodd noe slikt mulig, så det er ikke så rart at det brast for den eldre forretningsmann i Oslo som i sorg og skuffelse over «vennene» satte en fyrstikk til hovedattraksjonen. Vi kan vel skrive dette trygt nu siden utstillingen synger på siste vers og det vel ikke er noen heller — selv ikke riksadvokaten — som tror at våre lesere har så skrøpelige hoder at de ville innlate seg på en riktignok forståelig, men likefullt meningsløs dårskap.

Selveste den britiske handelsminister møtte opp i Oslo og understreket det gamle vasallforholdet fra verdenskrigens tid — og lenge før den også forresten. «Utstillingen vil være et symbol på og et instrument for norsk-britisk enhet», erklærte han.

Vår bedrøvelige 1940-regjering demonstrerte denne «enhet» på en like slående som katastrofal måte i sin nøytralitetspolitikk, som førte til tysk okkupasjon fordi «vennene» etter å ha satt det hele i gang var for sene i avtrekket.

Det er ellers ikke bare dagens handelsminister Jay som er i besittelse av frekkehets nådegaver. Hans forgjenger i en annen ministerpost, Churchill, presterte å la seg hylde i Narvik (og i Oslo) etter å ha påført oss krigen med utgangspunkt nettopp i et britisk angrep på Narvik!

«Enheten» for de mest engelsksyke ble enda større da de forduftet til «moderlandet» etter en tåpelig krig, som de avsluttet med en lite ærefull kapitulasjon da «vennene» atter sviktet og de måtte klare seg på egen hånd.

Som takk for oppholdet og som bidrag til «enheten» drev de privat krigføring ved hjelp av norske sjøfolk som seilte for å bringe «vennene» forsyninger, samtidig som disse blokkerte Norge for tilførsler. Det er tragisk å lese tallene på de sjøfolk som mistet livet under denne dødsfart før England, mens hjemlandet led savn og nød: 3 640.

Men England hjalp oss også på annen måte. Det skal være visst og sant. Ved hjelp av norske agenter laget det sabotasje og spetakkel her hjemme, og det tydeligvis utelukkende i den ene hensikt å fremprovosere tyske grusomme represalier, som så kunne benyttes i propagandaen.

Det er dette en kaller «fortsatt norsk krigføring»: sjøfolkene som seilte for England og norske sabotører som arbeidet for det samme England! Og er det noen som tviler på hva vi sier om at våre berømtheter var britiske agenter, så kan de lese et privattelegram til AFTENPOSTEN som bladet trykket 30. april. Overskriften er «Engelsk historiker river 'glorien' av krigshelter.» Det er AFTENPOSTEN som ha satt gåseøynene sine på 'glorien', selv ville vi ha foretrukket 'krigshelter'.

Men dette telegrammet beretter altså om en ny halv-offisiell bok om de britiske «agenter, deres oppdragsgivere og arbeide». Vi får høre om det SOE (Special Operations Executive) som arbeidet også her i Norge og var alle

Takk, NRK!

NRK ga oss på selveste påskeaften i år en ufrivillig og kjær opplevelse. Vi fikk høre Vidkun Quisling i en av hans store, patriotiske taler under okkupasjonen. Tidspunktet — påskeaften — sorgens og uvisshetens tid etter fornedrelsen, men før oppreisningen, ble for oss et symbolsk tidspunkt som forhøyet opplevelsen. Etter Quislings tale kom en av kronprinsens Londontaler. I denne karakteriserte hans høyhet oss i Nasjonal Samling som «et mindretall i det norske folk med sykkelig mentalitet!»

Arne Garborg skriver etsteds, at hver gang våre dårlige gjerninger streifer tanken, er det som om sunkne lik dukker opp i bevisstheden. Det er ukjent om vår konge idag vedkjenner seg sin feilaktige karakteristikk, men det tør hende at vår konge etter alle de historiske sannheter som er fremkommet til idag, og fremdeles vil fremkomme, fant liten glede ved gjenhøret av nettopp disse ord. I så fall gjorde den utrettelige hatets mann, Øksnevad, som hadde med denne programpost å gjøre, kong Olav en bjørnetjeneste av format påskeaften 1966. Vi beklager på kongens vegne. A.

Det gis ikke noe verre tyranni enn det man utøver i skyggen av lovene og under rettferdighetens maske, når man så å si drukner de uskyldige på selve den planke de hadde søkt sin tilflukt.

(MONTESQUIEU)

Hvor mange domfellelser har jeg ikke sett som var mere kriminelle enn selve forbrytelsen.

(MONTAIGNE)

våre bokskrivende agents sjef. Eller som telegrammet sier, så ble organisasjonen «opprettet sommeren 1940 etter ordre fra statsminister Winston Churchill, og dens oppgave var å bygge opp og stimulere motstandsbevegelsen i de enkelte land ved hjelp av spesialutdannede agenter.» Det var altså britene og ikke nordmenn som grunnla «Hjemmefronten» og alt dens vesen, eller uvesen. Boken handler ellers mest om virksomheten i Frankrike, men telegrammet slår uttrykkelig fast at «SOE's hemmelige hær var aktiv — — — også i Norge.» Og som bevis på det nevnes hin «tungvannsaksjon» som ødte liv og verdier i kampen mot en tysk atombombe som ingen forsøkte å lage.

Anti-Hewinsboken er kommet

OG AFTENPOSTEN INNLEDER OFFENSIVEN MED EN «ANMELDELSE» AV DEN OFFISIELLE BRITISKE HISTORIEKRIVER DERRY

Det «motinnlegg» mot boken til Hewins, som Grundt Tanums forlag har utgitt etter anmodning av utenriksdepartementet og som er finansiert av norske skattytters penger, er nu kommet, forteller AFTENPOSTEN. Og dette kjønsløse organet har også fått i oppdrag å innlede offensiven i tilknytning til dette høyst eiendommelige offentlige tiltak fra norsk side. Bortsett fra meldingen om at forlaget nu vel har nedkommet med boken, har bladet nemlig brakt en innledende «anmeldelse» av den av ingen ringere enn den halvoffisielle britiske historiker T. K. Derry, mannen som skrev «The Campaign in Norway».

Bortsett fra navnet, kan det igrunnen ikke være nevneverdig å si om dette partsinnlegget, annet da enn at hvis han hadde like lite greie på det han skrev om da han laget det offisielle britiske verk om Englands berømmelige innsats i Norge, så må det være bedrøvelig. Når vi nevner «partsinnlegg» i denne forbindelse, så bygger det på at Derry allerede i den nevnte bok som utkom for et halvt snes år siden eller mere, tok så ensidig standpunkt mot Quisling og på et så løsaktig grunnlag, at han faktisk har måttet føle seg forpliktet til å rope hurra for det hans norske kolleger har prestert. Her kan man i sannhet snakke om å be for sin syke mor. Hewins selv skriver i sin bok om denne innstillingen til den nye AFTENPOST-anmelderen at riktignok må hans syn respekteres, «men i lys av ferskere opplysninger synes det ikke å bli understøttet av bevismaterialet». Han avliver i det hele tatt fullstendig det den offisielle britiske historikeren skriver på basis av den britiske krigspropaganda. Så Derrys syn på Quisling og på historien behøver en altså ikke å lete etter i AFTENPOST-anmeldelsen. Det er gammelt og velkjent.

Vi har — i likhet med Riste da han skrev om Hewinsboken i TIMES — ikke lest de tre norske historikeres forsøk på å rokke ved

Jo, vi har da gode minner fra den norsk-britiske «enhet» som den freidige herr Jay henviser til!

Hewins' argumenter, men skal en dømme etter det Derry skriver i sin anmeldelse, kan det ikke være nevneverdig med nyere kjensgjerninger han har funnet der. Han nevner således absolutt ikke kapitulasjonsavtalen og våpenstillstandsavtalen for krigens varighet mellom Norge og Tyskland, så det er vel fare for at utenriksdepartementets historikere har glemte av den denne gang også.

Ellers opererer Derry trofast med den forlengst avdøde «Elverumsfullmakt» og skriver at det var den som «rettferdiggjorde» den provisoriske anordning av 3. oktober 1941.

I samme gate ligger resten av hans godtkjøpsargumentasjon. Det eneste han igrunnen er litt misfornøyd med denne britiske offisielle krigshistoriker, er at boken «legger for stor vekt på de allierte blokadeplaner», der som kjent utløste den tyske aksjon!

Vel, mot slikt noe kan det ikke være noen grunn til å polemisere. Skribenter vi skal ta alvorlig i denne forbindelse må da iallfall ha litt greie på det de skriver om, og ikke utelukkende søke sin viten i den autoriserte norske historieforskning.

Det er ellers karakteristisk for disse folkene i Norge og utenlands som støter opp om de gamle krigstidslegender det som Derry i slutten av anmeldelsen skriver om sin britiske kollega Hewins, han som dog bygget sin bok på årelange studier, nemlig.

«Og på begge sider av Atlanteren vil man mest av alt beklage at det som Newsweek nylig klarte en «inquisitive british biography» av Quisling skulle brukes som støtte for en så uverdige sak.»

Vel, Derry representerer det offisielle Englands syn, slik det alltid har gitt seg arrogant uttrykk i omtalen av hendelsene i koloniene og i de andre vasallstater. På samme måte som rhodeserne idag er «opprørere» og «forrædere» mot Storbritannia i britisk sprogbruk, så var naturligvis også NS-folkene i Norge det.

Men hva har så dette med en historisk vurdering av det som hendte og en vurdering av det historiske arbeide av Hewins å gjøre?

Var „Det tredje rike” en verdensbrannstifter?

Belyst ved sitater fra tysk, svensk, fransk og engelsk

VED KAPTEIN ERIK LÆRUM

Chamberlain vender tilbake fra München med den fred verden ventet på, men som Churchill fikk ødelagt med hjelp av Roosevelt.

KATASTROFEN

GENERAL SOSNKOWSKI: «Polens beslutning av 30/8 1939 som var grunnlaget for befalingen til alminnelig mobilisering, kjennetegner et vendepunkt i Europas historie. Hitler ble hermed tvunget av nødvendigheten til krig i en situasjon hvor han håpet på videre ublodige seire...» (Erklæring i nærværelse av allierte presserepresentanter den 31/8 1943 foranlediget av 4-årsdagen for Polens inntreden i krigen, — Helmuth Sündermann: «Alter Feind, was nun?» Leoni 1956, s. 85.)

AGENCE HAVAS: «Den franske regjering har igår likesom flere andre regjeringer beskjefteget seg med et italiensk forslag til ordning av de europeiske vanskelighetene. Etter endt rådslagning om dette forslag har den franske regjering overrakt et positivt svar.» (Melding fra 2. september 1939.)

MICHAEL FREUND: «I det britiske Underhus hersket det uro. En deputert fra arbeiderpartiet møtte den britiske utenriksminister Lord Halifax den 2. september 1939 i parlamentsvandrehallen. «Har De stadig håp?» — «Hvis De med håp mener om krig, da vil Deres håp oppfylles imorgen,» svarte Halifax.

oss dra i krig i morgen!» Jeg visste at — om vi IKKE gikk i krig neste dag, ville det bety Englands endelig såvidt jeg kunne skjønne.» (Tale ved en middag for president Eisenhower i Winfield House, London 1/9 1959, New York Herald Tribune 2/9 1959.)

LORD HALIFAX: «Nå har vi tvunget Hitler til krig så han ikke på fredelig vis kan ta den ene biten etter den andre fra Versaillestraktaten!» (Tale fra begynnelsen av september 1939, står i NATION EUROPA, 1954, hefte 1, s. 46.)

WINSTON CHURCHILL: «Denne krigen er en engelsk krig, og dens mål er Tysklands tilintetgjørelse.» (Radiotale til det engelske folk høsten 1939. — Hans Grimm: «Warum, woher — aber wohin?» 1954, side 350.)

ENGELSK KUNNGJØRING: «De får gjøre Dem klart at denne krigen ikke føres mot Hitler eller nasjonal-socialismen, men mot det tyske folks kraft, som man vil knuse for evig, likemeget om den ligger i Hitlers eller en jesuiterpaters hånd.» (Medelse til en utsending fra de tyske jøssinger under krigen. Peter Kleist: «Auch Du warst dabei», s. 370.)

ER TYSKLAND ENESKYLDIG?

LIDDELL HART: «For hensikten med Nürnbergprosessen var det nok med den insinuasjonen at krigen og (Forts. side 6)

«Gud skje lov,» svarte arbeiderpartiets representant.» (Inntil denne time ingen FRED, Frankfurter Allgemeine Zeitung nr. 201 fra 1/9 1959.)

LORD ISMAY, sekretær for imperiets forsvarsråd: «Vi var fullstendig i villrede med hva Neville Chamberlain ville gjøre. Jeg kan huske hvorledes vi om natten før vi endelig erklærte krigen, sank på kne og bad: «O, Gud, la

Krig rammer hårdt også sivilbefolkningen. Her leter sivile på Kertsjhalvøya etter pårørende blant de drepte da slaget hadde passert landsbyen deres.

MED EN SOVJETSOLDAT I VERDENSKRIGEN

For FOLK OG LAND av armeneren Jerwand Dshanian.

En overfylt bondegård.

Da nu disse to lurendreierne hadde bemektiget seg krigsfangenes barberkniver, fikk vi ordre om å marsjere videre og idet vi brøt opp hørte vi de to barberere istemme en lystig melodi fra «Barbereren i Sevilla». Og skjønt de to barberere hadde lurt de fleste av oss for våre uunnværlige barberkniver, kunne vi ikke annet enn le av det komiske i saken. Da nu fangekaravanen nærmet seg den ødelagte landsby Semikolodets, stanset en del av kolonnen her, rimeligvis for å delta i et storstilet hjelpearbeide som var nødvendig her. Bare noen dager tidligere hadde byen vært knutepunktet for vår jernbaneforbindelse, som vi energisk hadde forsvart under et regn av brannbomber. Det ble angstfulle dager for byens befolkning. Nu var det blitt tysk område og byen var ikke til å kjenne igjen. Overalt så man ruiner og røken som steg opp av husene her og der. Den gjenværende del av fangekolonnen, hvori jeg befant meg, ble drevet videre i en annen retning. Vi kom omsider frem til en russisk landsby bare noen kilometer fra Semikolodets. Ved utkanten av landsbyen lå der en bondegård. Her på denne ensomme plassen gjorde kolonnen stans og vi fikk ordre om å innrette oss her så godt vi kunne. Gårdsplassen var innhegnet av en lav murvegg og de tyske voktere passet på at ingen av oss slapp utenfor, eller fikk noen kontakt med den omgivende sivilbefolkning. Gårdsplassen, som knapt var femti meter i firkant ble

straks så overfylt med hundreder av krigsfanger at det ble nesten umulig å kunne bevege seg fra det ene sted til et annet.

Kaotisk situasjon med faremoment.

Det var ingen vanlig fangeleir med piggrådsinnhegning rundt leiren, men det var tydelig ment som et høyst midlertidig samlingssted, hvorfra vi skulle sendes videre. Og stedet var vel det verste uten overdrivelse som jeg har opplevd i min tid som krigsfange. Her fantes folk fra de forskjelligste av sovjets nasjonaliteter, og de forskjellige nasjonale fiendtligheter kunne når som helst gi seg utslag uten at tyskerne bekymret seg med det. For små bagateller fant der til stadighet slagsmål sted, og man kunne for ingenting bli slått halvt fordervet og tilblods fordi man tilhørte en annen nasjonalitet. Mange så etter de politiske kommissærer som hadde pådratt seg hat ved sin egenmektige oppreden og sin grusomhet mot de vanlige soldater. De forbitrede ville nu søke anledning til å hevne seg på dem. Men det var vanskelig å vite hvem som var hvem, da alle hadde samme utseende, uten distinksjoner eller tegn som kunne gi et vink. Alle så ut som vanlige soldater. Og ble noe oppdaget var det vanskelig å få overbevist noen om det, fordi innimellom var der stukket tyske etterretningsfolk, hvis oppgave det var underhånden å skaffe seg opplysninger av forskjellig art. Selv ikke den laveste sersjant ville våge seg til å innrømme noe av frykt for å bli straffet. De tyske etterretningsfolk var naturligvis særlig interessert i å skaffe seg viktige militære opplysninger, og det lot til at de hadde et ualminnelig godt kjennskap til våre militære forhold, som vi skulle tro måtte være helt ukjente for dem. Så snart de hørte hvilken avdeling vi kom fra syntes de å ha kjennskap til de militære forlegninger og til avdelingens offiserer, noe som fremgikk av deres forsiktige spørsmål. Men alt gikk stille og rolig for seg og vi fanger var stort sett fornøyde i den tro at ingen av oss var kommet i uleilighet.

Kamp om soveplassene.

På den ene side av gårdsplassen lå der et enetasjes hus av vanlig størrelse som

(Forts. side 7)

ASLAUG HAUGE:

Til gjensidig ettertanke

FOR NORGES TO HEIMEFRONTER: KONGENS HEIMEFRONT OG QUISLINGS HEIMEFRONT

Det er bare gode mennesker barn og dyr møter tillitsfullt.

I sin bok «Sange bak gitteret» skriver den kjente, danske forfatter Harald Bergstedt:

«Den Stauningske forsonlighetslinje har vært livsnødvendig for det vergeløse, lille Danmark. Uten tyskernes kull og bensin ville hvert gassverk, vanverk, dampskip, tog, fiskekutter, fabrikk og ferge vært stanset i Danmark. Hele nasjonen lammet. Samarbeide og forsonlighet var livsnødvendig. Vi forsonlighetsfolk har vært nødvendige.

På den annen side må det innrømmes, at dersom vi forsonlighetsfolk hadde vært alene om det, — uten samtidig motstandsbevegelse, — da ville Danmark stått som en tysk alliert, og ved Tysklands sammenbrudd være blitt behandlet som en slik.

Det er rart å skulle si det, men sant er det, at skjønt forsonlighetslinjen og motstandsbevegelsen har stått hverandre så bittent imot, så er de begge sprunget ut som uunngåelige følger av Danmarks vanskelige situasjon.

Forsonlighetslinjen har skånt Danmark for å bli en blodig valplass og rykende ruinhaug. Men samtidig har motstands-

bevegelsen ved en betydelig innsats av hensynsløst mot reddet Danmark som selvstendig nasjon.

Verdensoppgjøret var slutt. Forsonlighetsfolkene dagsverk var forbi. Motstandsbevegelsen med. Og de overlevende frivillige kunne vende hjem til deres fedreland etter alle strabaser i øst og i vest. Alle tre partier, like nødvendige hver på sitt vis, — hadde vært med på å redde landet frelst ut av verdenskrigens malstrøm. Ofte vendt slik mot hverandre, at de dårlig forsto hverandres innbyrdes nødvendighet. Bare det at nå var deres gjerning slutt.

Men så veltet det frem en fryktelig forvirring. Den store psykose gikk over landet, og et helt nytt folkeferd viste seg på breddene, — og det med våpen i hånd.»

Vi hadde en gang et politisk parti i Norge med sterkt etisk uttrykt tilsnitt. Dets presseorgan het «Samfundsliv». Ifølge sitt program ga partiet lyd for mer barmhjertighet under den hatefulle forfølgelse av oss fra 1945 av. Disse spede rop i ørkenen hadde dessverre den hake ved seg, at vi ble frem-

(Forts. side 7)

EMILIUS:

Krigsavgjørende forræderi i den tyske overkommando

Ukjente blad av den annen verdenskrigs saga

II.

1. mai 1940 sendte WERTHER følgende melding til Rössler:

«Angrep 10. mai gjennom hullet ved Sedan. Plan Gelb bibeholdes. 50 divisjoner massert langs den belgiske og hollandske grense.»

Denne melding gikk sporenstreks fra sveitserne til de allierte, men de nektet å ta den alvorlig, eller de var så rammet av rådløshet at de ikke greide å utnytte tiden før tyskerne angrep dem.

Hausamann fant elegante veier for sine meldinger til de allierte staber, og han holdt dem stadig underrettet om tyskernes planer. Men de allierte generalstaber hadde vanskelig for å tro at det tilsynelatende så trofaste og nasjonale tyske offiserkorps kunne ha medlemmer som i denne utstrekning og målestokk drev simpelt forræderi.

4. august 1940 meldte WERTHER at «Hitler har meddelt generalstaben sin «unwiederruffliche Willen» å starte et angrep på Sovjet-

Russland så snart som mulig». WERTHER meldte at Hitler hadde meddelt dette 31. juli 1940. (29. juli 1940 hadde general Jodl hatt et møte i Berchtesgaden med bl. a. general Warlimont, Oberleutnant i generalstaben von Lossberg, Korvettenkapitän Junge og Major i generalstab d. Luftwaffe Freiherr von Falkenstein om det forestående angrep på Sovjet-Russland. Se undertegnede artikkel i Folk og Land «Operasjon Seeløve — bluff eller kamufasje». Høsten 1963.)

Rössler bearbeidet major Hausamann for å få ham til å gi meldingene videre til Moskva, men Hausamann er til å begynne med uvillig. Han nekter å samarbeide med den russiske regjering. Senere innvilger Hausamann i at Rössler personlig tar kontakt med den sovjetiske spionasje-ring i Genf. Rössler gav meldingene fra WERTHER og OLGA angående operasjon Barbarossa (det tyske dekknavn for angrepet på Sovjet-Russland 1941) til en venn i Genf, som igjen gav dem videre til Rachele

Dobbeltagenten Rössler med de fine tyske officersvenner.

Dübendorfer, som sendte dem til Moskva.

Rössler ble også benyttet av den sveitsiske etterretningstjenesten til å vurdere og bearbeide det materiale som kom til denne fra andre spionasjegrupper og over andre kanaler. Rössler fikk derved innsikt i mye annet spionasjemateriell som samlet seg i kontor Ha i Luzern, seksjon V.

I løpet av 1940/41 bringer Rössler hele oppmarsjplanene for operasjon Barbarossa i hendene på Rado, som sender dem til Moskva. Og den 12. juni 1941 telegraferer Werther til Rössler følgende melding:

«Barbarossa. Angrep begynner 22. juni, 0315 klokkeslett.»

Først er Moskva skeptisk, men så besluttet man å sikre seg Rössler som agent. Alexander Rado får ordre om å verve Rössler for 7000,— Sv. Frank pr. måned for den sovjetiske etterretningstjeneste. Og Rössler godtar tilbudet, fra juli 1941 var han dobbeltspion eller agent for 2 fremmede makter. Han misbrukte også den tillit som major Hausamann hadde til ham, ved at han også gav Rado opplysninger som han nødvendigvis måtte få greie på ved sitt arbeide i kontor Ha hos Hausamann.

Hausamann fikk verdifulle informasjonen også fra Himmlers nærmeste krets, og i utenriksministeriet hadde han også en av sine agenter plasert.

Særlig inntryksfulle er Hausamanns informasjonen fra staben til den tyske reservehæren. Han fikk glimrende opplysninger om hærens bevegelser, planer og

(Forts. side 6)

Alt ble forrådt nesten før det var notert ned.

Krigsavgjørende forræderi -

(Forts. fra side 5.)

forlegninger. Forflytningene ble meddelt ham på løpende bånd. Han var også underrettet om særkursen, om utdannelsen til frivillig-avdelingene, om registreringen av falske og Wehrmachts tapslister. Om nye mannskapsoppstillinger og deres fordeling.

Han fikk også melding om de særlig hemmeligholdte dokumenter som minister Hewel, forbindelsesmannen mellom Hitlers hovedkvarter og utenriksministeren, forela Hitler til informasjon eller til avgjørelse.

Viktige meldinger fra de tyske sendemenn i Bern og Stockholm fant også veien til Hausamanns kontor.

Den sveitsiske generalstab og den sveitsiske regjering var orientert om de hemmeligste tyske planer og avgjørelser. Meldingene kom til Hausamann i løpet av kort tid etter at bestemmelser var tatt av Hitler eller i hans nærmeste krets av fortrolige.

10. april 1941 besluttet det russiske krigsråd å erklære hemmelig alarm-tilstand for den såkalte russiske vestfront.

Fra januar 1941 fikk russerne også meldinger fra en annen av sine agenter i Vesteuropa. Mellom Paris og Berlin reiste en mann ved navn Leopold Trepper med dekknavnet Gilbert, også kallet «Grand Chef», og samlet sine informasjonen fra agentnettet som var utbygget i Tyskland. I Brüssel satt den russiske agenten Viktor Sokolov, major i det russiske Abwehr, og samlet informasjonen. Hans dekknavn var Kent, og hans agentorganisasjon hadde dekknavnet «Rote Kapelle».

*

Hvor hurtig og eksakt WERTHER leverte materiellet til Rössler i Sveits, og hvor dyktig den russiske hemmelige tjenesten i Sveits arbeidet, beviser følgende: Da den tyske sikringsdivisjon I.D. 221 åpnet det etterlatte dokumentskapet til sjefen for 1. Kosakarmé, som ble overrumplet i Lomza i en av de første krigsuger etter 22./6. 1941, fant man kart over Tyskland med nøyaktige inntegninger av stasjonsortene til Armégruppene, armékorpsene og divisjonene. Intet manglet. Alt stemte med de faktiske forhold.

10. august 1941 erobret pansergrenaderer fra general Hoth's panserdivisjon stabskvarteret til den 15. Russiske Armé. Her fant tyskerne kopier av 2 hemmelige operasjonsplaner fra OKW. Likeledes henvisning om hvilken plan som skulle benyttes, og tidspunktet når.

2. juli 1941 telegraferte Rado fra Genf til Moskva:

«Rado til Direktør: KNR 34. Gyldig tysk operasjonsplan er plan I med mål

Moskva. Operasjoner på flankene er avledningsmanøver. Tyngdepunktet for operasjonene ligger på midt-fronten. Rado.»

27. juli 1941 kompletterte Rado, etter forespørsel fra Moskva denne meldingen:

«Rado til Direktør: KNR 92 på RSK 1211. I tilfelle plan I støter på vanskeligheter, trer plan II i stedet med hovedstøtet på fløyen. Forandring av planenes rekkefølge erfarer jeg innen 2 dager. Plan III med mål Kaukasus er ikke ment igangsatt før i november. Rado.»

Liddel Hart skriver i sin bok «Die Rote Armé» at han nu «etter å ha studert foreliggende kilder og dokumenter vet at en anonym kilde i det tyske hovedkvarter, i generalstaben, informerte Rössler om de tyske planer og gav melding om tidspunktet for angrepet på Sovjetunionen.»

10. april 1941 besluttet det russiske krigsråd å erklære hemmelig alarm-tilstand for den såkalte russiske vestfront.

Fra januar 1941 fikk russerne også meldinger fra en annen av sine agenter i Vesteuropa. Mellom Paris og Berlin reiste en mann ved navn Leopold Trepper med dekknavnet Gilbert, også kallet «Grand Chef», og samlet sine informasjonen fra agentnettet som var utbygget i Tyskland. I Brüssel satt den russiske agenten Viktor Sokolov, major i det russiske Abwehr, og samlet informasjonen. Hans dekknavn var Kent, og hans agentorganisasjon hadde dekknavnet «Rote Kapelle».

Stalins spionasjeorganisasjoner var godt utbygget, og leverte glimrende materiale. 25. april 1941 meldte den tyske marineattaché i Moskva i et telegram over utenriksministeriet i Berlin til den tyske sjøkrigsledelsen:

«Det meldes om tiltagende rykter om en krig mellom Tyskland og Sovjetunionen. Den engelske ambasadør i Moskva oppgir dagen for krigens begynnelse til 22. juni 1941.»

Den tyske radiolytttjeneste hadde en sentral i badenbyen Cranz i Østprøissen, og her noterte man helt siden krigens begynnelse alle telegrammer man kom over. Man hadde lokalisert en hel del fremmede agentsendere som sendte i kode. Men man hadde ikke funnet kodenøkkelene til disse senderne. Man anstrengte seg hårdt for å dechiffrere de raffinerte tallkolonnene, men forgjeves.

Men i november 1942 arresterte tyskerne den russiske agentsjefen Viktor Sokolov i Marseille, og her fikk man kodenøkkelene til endel telegrammer. For å redde sin elskerinne, Margarete Barcza, gikk han over i tysk tjeneste og gav tyskerne alle kodenøkler.

Admiral Canaris gjorde nok store øyne da han fikk telegrammene i klartekst på sitt skrivebord. Han fikk her bekræftelsen på at han ikke var den eneste i OKW som var i opposisjon til Hitler.

Hitlers hemmeligheter lå åpne på Stalins bord i Moskva, men Hitler hadde ingen tilsvarende tilgang på de russiske planer.

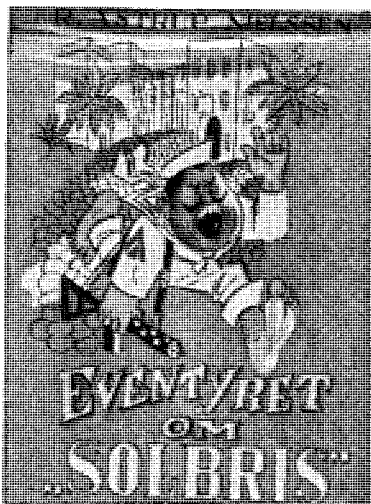
At det var en temmelig amper stemning i Hitlers nærmeste omgivelser, kan man idag forstå.

(Forts. i neste nr.)

KRISTNE VENNER

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — *Kristne Venner* møtes den første fredag hver måned i Collettsgate 43. Etter en tale er det bevertning og anledning til selskapielig samvær.

Møtetid kl. 19.30.

Et lite opplag av «Solbrisboken»,

som det lenge har vært umulig å få tak i, har det lyktes oss å komme over til meget rimelig pris. R. Astrup Nielsens «Eventyret om 'Solbris'», 288 sider, rikt illustrert, kan vi levere innbundet for kr. 10,— + kr. 1,30 i frakt, forskuddsbetalt, eller eventuelt med tillegg av gebyr ved oppkrav.

Bestill snarest da opplaget er lite.

FOLK OG LANDS BOKTJENESTE

Boks 3214 - Postgiro 1 64 50.

Var „Det tredje rike“ -

(Forts. fra side 4)

alle dens følger skulle legges Hitlers 'Agresjon' til last. Men den utlegningen er FOR tarvelig. Den har intet med kjensgjerningene å gjøre, for Hitler ville alt annet enn en verdenskrig... Ved krigsslutningen falt en vesentlig del av tyske arkivalier i våre hender, og vi kan derav danne oss et nøyaktig bilde av den særs store krigsfrykt i de førende tyske kretser.. Englands plutselige kuvending i mars 1939 gjorde krigen uavvendelig. Det skapte en situasjon som kan sammenlignes med en overhetet kjel, hvori trykket hadde steget til brisepunktet, og hvor sikkerhetsventilen plutselig ble stoppet til. Skylden ligger hos dem som tillot kjelen å overopphetes, så det utløstes en eksplosjon... («De sanne årsaker til krigsutbruddet», Picture Post, 3/9 1949.)

RUSSELL GRENFELL: «Tyskland hadde da det kom til stykket, bare villet gjenvinne de tidligere tysk/østerrikske landområder da det ble angrepet av England og Frankrike.» («Betingelsesløst hat», 1954, side 105.)

WILLIAM HENRY CHAMBERLAIN: «Man må forstå denne krigs og dens karakters utspring for å kunne vurdere USA's inntreden. Noen punkter som man overså dengang, fremtrer klart nå hvor det er mere materiale til rådighet:

1. Selv ved nøye gransking av de erobrede tyske arkiver finnes INTET fellende bevis for at Hitler hadde forberedt noen som helst plan til en offensiv mot den vestlige halvkulen.
2. Den tyske trang gikk mot øst, IKKE mot vest. Den i USA hysterisk betonte fare for fortalerne for intervensjonen, at Hitler ville utnytte den engelske flåten etter erobringen til innsats mot USA, er grepet ganske ut av luften. Det finnes ikke skygge av bevis for, at England og Frankrike skulle overfalles, hvis de ikke for Polens skyld hadde blandet seg i krigen. Selv etter Vestfrontens sammenbrudd kunne England til enhver tid ha fått fred med bibeholdelse av hele sin flåte og sitt Imperium. («USA's annet korstog», Bonn 1952, side 68.)

SVEN HEDIN: «Denne krigen vil gå over i historien som president Roosevelts krig.» («USA i kontinentenes kamp», 1942, side 202.)

*

Det har ennå aldri i historien — hverken overfor den enkelte eller overfor hele folkeslag — subsistert rett og

rettferdighet, så lenge historiskrivningen har gått maktes og dens nedverdiggende påstandes ærender.

Men — urett får ikke forveiges! Foran oss ligger oppgaven: Å forme den tyske nutid og framtid. Men det gjøres bare under iakttagelse av fortidens fulle sannhet, og ikke bare med den halve, som er verre enn en fet løgn. Dessuten ville bruddet med fortiden som følge av forviklingen i et skyld- og forbryterkompleks berøve oss muligheten for å motstå den uavlatelig truende bolsjevismes verdensrevolusjon med utsikt til hell.

Derfor tier vi ikke lengre, heller ikke hvis den politiske prominens og dens aviser av idag i bekymret angst for eierprinsippet skulle finne på å bruke en avskrekkende sammenlikning med og forømmelse av fortiden.

Ungdommen er i første rekke oppfordret til gjennom de eldres berettigede kritikk å bryte veien til sannheten. Det dreier seg herved ikke om noen rettferdiggjoring av det ugjenkallelige forgagne, men om å befri den tyske fremtid og dermed hele verden for en skyld og byrde, som idag tysk fremtid — i hvert fall hittil — med urette og ensidig har være belastet med.

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsvn. 5 — Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 — Oslo

DAGLIG FRISKE BLOMSTER

Blomsterforretning
SYNNØVE LIE

Kranser til alle priser
Frognerveien 30, Oslo
Tlf. 44 22 30

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 43 33

Tannlege

MARTIN KJELDÅS

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

Vask, maling,
tapetsering,
mønstermaling

RIMELIG

1. KLASSES FAGMANN

— Telefon 26 55 30 —

TIL EFTERTANKE -

(Forts. fra side 5.)

stilt som villedte får. Som et forsøk på å bibringe partiet mer forståelse for våre beveggrunner, mottok redaktøren en artikkel høsten 1946. Redaktørens forståelse, forstand eller mot strakk nok ikke til, for artikkelen fikk ikke spalteplass.

Men da denne artikkel igrunnen faller helt i tråd med vår danske lidelsesfelles, turde det hende at et forståelsens frø finner grobunn hos politiske motstandere og bærer frukt. Det er nemlig ingen av våre landsmenn vi føler oss så meget beslektet med hva patriotisme angår, som nettopp dem, men også nettopp derfor er skuffelsen over deres holdning til oss etter 1945 så stor.

Sannheten tro, har vi hatt et fåtall rakryggede blant dem, — som en Langeland, en Scharffenberg, en Wyller, men de er så altfor få. Hva med alle de øvrige som beskjemet møter oss, sine vandrende dårlige samvittigheter? Er det den beskyttelse de har ved at den samlede norske presse, er stengt for forsvarsartikler fra oss NSer, som er deres sovepute? Da må en si at deres helteglorie forekommer oss noe flosset i kanten.

Men så til den i 1946 refuserte artikkel:

Jeg beundrer Dem for Deres tunge nybrottsarbeide i ulovlighetens villniss, men ønsket inderlig at De forstod og anerkjente våre beveggrunner, samt at De lærte Dem å se vår Quisling i rett og sant lys, nemlig som statsmannen med det brennende hjerte for land og folk og med det rike åndelige utstyr til å lede det mot høyere samfunnsmaal. Men det er gjerne så at den historiske tragedie stadig gjenfar seg, at ingen blir profet i sitt eget land før etter døden.

Når dere få som av hjerets godhet — av humanitære grunner — gjerne vil hjelpe oss, men toer hendene i hysterisk avstandstagen fra «nazismen» (nasjonalsosialismen), som for oss i Nasjonal Samling betød å være nasjonale og sosiale, da tillater vi oss å smile av denne malplaserete skrekk. Vi smiler som julenissen smiler bak sin maske når småbarna vettskremte hyler opp og gjemmer seg for ham. For det er ikke til å tro hvor ypperlig det har lykket onde eksilnasjonale og internasjonale krefter å tilsvine vår idealisme, vårt store offer på Norges alter. Storparten av det norske folk, innbefattet

Dem, evner tilsynelatende ikke å se Nasjonal Samlings skog for omkomne jøder i tyske konsentrasjonsleirer. Hvorfor kan dere ikke yte oss såpass saklighet, såpass rettferdighet, at dere kobler vår nasjonale bevegelse fra et fremmed land og fra dettes forbrytelser mot menneskeheten nå under krigen? Vi kunne jo med like stor, merkelig rett gjøre dere medansvarlig f. eks. for alle de døde kvinner og barn i boerkrigens engelske konsentrasjonsleirer.

De av våre landsmenn som under okkupasjonen av fedrelandskjærlighet brøt gjeldende og klart kunnegjorte internasjonale lover for okkuperte land, måtte følgelig sone for disse brudd. Den mulige kalamitet tok de selvsagt med i beregningen da de brøt.

Vi i Nasjonal Samling har naturlig nok de aller beste forutsetninger for å kunne respektere ethvert utslag av fedrelandskjærlighet hos andre, skjont vi idag i bitre stunder kan mene at disse våre landsmenns ledemotiv ikke kan ha vært ren fedrelandskjærlighet, men misforstått hat- og hevnfølelse likeoverfor oss.

Problemet Hjemmefront kontra Nasjonal Samlings front er igrunnen uhyre enkelt å løse, nemlig slik: Hjemmefronten ville ha tyskerne ut med fysiske våpen. Vi ville ha tyskerne ut med åndelige våpen, med organisert fedrelandskjærlighet uttrykt i medlemskap i Nasjonal Samling. Begge parter var altså besjelet av ett og samme ønske og mål: Ut med dem!

Hjemmefronten kan si vi var utilgivelig blåøyet som kunne tro på et tysk statsmannsord om full frihet for Norge etter krigen i et forenet samband av Europas stater. (Kfr. Churchill og andre statsmenns rop idag på Europas Forente Stater!), men vi kan med like stor rett si at hjemmefronten var utilgivelig blindøyet som kunne tro på et sunt Europa bestående uten et ordnet og sterkt Tyskland i sin midte.

I all oppriktighet regner vi oss altså for like god hjemmefront som den offisielt anerkjente og meget feirede. At våre landsmenns takk til oss ga seg så obskure utslag som fengselsstraffer, formuestap, rettighetstap, levebrødstap m. v., forringer ikke vår innsats det ringeste. Det lyktes ikke oss å få våre landsmenn med i Nasjonal Samling, dvs. norsk samling mot et eventuelt tysk protektorat og mot en eventuell norsk sovjetrepublikk

og for et fornuftig bransjestyre. Men vårt håp er nå at våre kolleger uti hjemmefrontarbeidet, såvel for sitt eget renommés skyld som for vår skyld, må bli de første som kommer til sans og samling og rekker oss hånden og da som likemenn i patriotisme. Og vår hånd vil de da få av fullt hjerte, for vår innstilling overfor våre landsmenn var hver dag i de fem vonde årene, og vil da igjen bli: å ville det gode til felles beste i vårt felles kjære fedreland.

Hadde vi vært de usle kryp som våre motstandere vil ha oss til, var det fortjent at vi ble utryddet fra Norges overflate. Men vi er nå engang ikke bunnfallet i det norske folket. Vi hører tvertom på få unntagelser nær, til blant eliten. Jeg er klar over at denne påstand foreløpig ikke tåler dagens lys i det nåværende nattens Norge, men tro om jeg ikke tør betro denne sannhet til en sannhetssøkende sjel som Deres?

Iallfall gir bevisstheten om at vi så og sa utviklingen rett om Tyskland tapte, pluss vår nevnte vilje til det gode, klart uttrykt i vårt program som ble sanksjonert av de norske myndigheter i 1934, oss den ryggrad at vi stort sett klarer den nærmest overmenneskelig vanskelige psykiske påkjenning. At den koster oss svære daglige og natlige lidelser som gjør livets vidunderlige gave tung å bære, må gjerne hver nordmann vite. Det er ingen ynkelig klage, men en sterk anklage. Og de mange hundrer av oss som hittil har tatt sitt eget liv, har på ingen måte gjort det av skyldfølelse, men utelukkende p.g.a. landsmenns ufattelige ondskap. De strevde og hadde det tungt disse ulykkelige inntil kreftene var uttømt. Disse døde og alle de hundrer sinnssyke, anklager ikke minst.

Vår innstilling overfor våre politiske motstandere under krigen og etter denne bekrefter min påstand om at vi er bra mennesker. Vi hatet dem ikke da og heller ikke nå tross alle de lidelser de har påført oss. Vi er fri for hat, men vi har pådratt oss en svær og uønsket menneskeforakt. Det er et trist, men uunngåelig faktum. Vår store skjebnesvangre dårskap var at vi ventet mer av mennesker enn mennesker flest med hjerne- og hjertevirkosomhet. For hadde vi visst at våre landsmenn var så massepreget, så feige, var det mulig, ja, sannsynlig at vi rolig var blitt ved vår aker og latt tyskerne skalte og

valte som de ville, for våre landsmenn var jo ikke vårt offer verd. Det tør da hende der var blitt mindre mat i sultne norske mager, mindre ro og orden og flere ulykkelige norske hjem som idag savner sine. Sikkert er det iallfall at helt andre syndere og med rette var blitt gjort æreløse idag enn oss sydebukker i Nasjonal Samling.

Det er så mange, især blant dem som offisielt bærer kristennavnet, som trygler oss om å angre og bekjenne så skal alt visstnok mirakuløst bli så bra. Det er komisk hvordan tingene settes på hodet, hvordan baker rettes for smed. Vi som stod og står på den gode samvittighets faste grunn, har nemlig ingen tilgivelse behov. Vi har simpelthen ingenting å ha den i!

Jeg takker Dem for Deres samaritanarbeide. De samler Dem jo ved det misunnelsesverdige store skatter i himmelen som hverken Gerhardsenregjeringen, riksadvokaten eller Erstatningsdirektoratet (Ranskantoret) kan fortære.

Kjære samaritan. — Her har De meg eller rettere sagt oss fæle «nazister». Vi var vel alle idealister i og med at vårt mål var et fritt Norge om det ble Tyskland som vant krigen. At noen av oss skjemte sin idealisme med opportunnisme, er en utglidning som ethvert parti til enhver tid må regne med på sin debetside. Vi var velmenende, politisk opplyste borgere som falt blant røvere, tyske (dvs. terbovenske slike) som norske (dvs. hatefulle jøssinger), og arbeidet blant dem som en harpespillende David. Det var en meget enerverende, høyst usedvanlig men avgjort fortjenstfull innsats som intet som helst har med svik i noen form å bestille. Det var utelukkende å få fraristet Tyskland Norges fremtidige beståen, om dette land ble det seirende, som var vårt høye siktemål.

Aslaug Hauge.

ANNELISE PAROW

TANNINNSETNING

Trondheim

Måndsbladet

FRIHUG

Frisinna helse-, tidtrøyt- og diskusjonsblad. Siste store opplysnings-emne: *Quisling og rettsoppgjæret*. Fylgjetong: *Den spanande livssoga til Jack London, ill. og utarbeidd etter beste kjelder*. Årspris kr. 20,—. Postgiro for bladp. 80 821. Utgjevar: Erling Seim, Kinn.

Sovjetsoldat -

(Forts. fra side 4)

på landet, og der ble vi stuet inn mens de tyske voktere patruljerte rundt huset. Her oppsto da en kamp på liv og død for å komme seg frem til en tom plass på gulvet hvor man kunne slenge seg ned for natten. Så snart det ble aften, ble alle de hundreder av fanger truet inn i det lille huset hvor alle lå oppå hverandre som sild i en hermetisk eske. For å få en plass ble der snart slagsmål hvor bare den sterkeste skaffet seg rett. Noe lettere ble det da noen dro opp på loftet og innrettet seg der.

Rottene får fritt spill.

Loftet var som rimelig kan være fullt av skitt og støv og gammelt skrot, og aldri så snart vi rørte på oss føk støvet opp, så det ble tungt å puste.

Midt på natten ble vi bitt i ben og armer av pågående rotter, så enkelte skrek høyt, hvorved vi våknet. Rottene var av størrelse som velvoksne ekorn, de kom frem gruppevis og angrep oss mest i armene og benene. Min sidekamerat fikk et bitt i øret og skrek så høyt at jeg skvatt opp så trett jeg var. Jeg så hvordan den svære rotten formelig trakk i min sidemanns øre uten å slippe. Og min stakkars kamerat Mouses (Moses) var aldeles hjelpeløs. Trass i at jeg forsøkte å slå til den med knyttneven kom den igjen like pågående, den syntes å ha bestemt seg for å rive øret av mannen. Tilsist tok jeg skoen min og slo med den til rotten som da endelig motstrebende trakk seg vekk. Det var stygge merker på Mouses' øre og det tok flere dager før sårene ble leget og grodde igjen.

Mange var det som ikke turde sove, vi søkte å holde oss våkne hele natten for at ikke rottene skulle skade oss i ansiktet eller annet sted på legemet. Skjont vi klarte å få drept en del av dem, var der mange nok igjen til å holde oss våkne. Rottene fortsatte sin offensiv mot oss dødstrette fanger og det virket tilsist på våre nerver. Rottene kunne komme uventet rett som vi lå i en forfriskende søvn, men de forsvant like fort så snart vi jaget dem vekk. Hele tiden mens vi ble holdt fangne på denne bondegård, ble vi nat-tetider plaget av rottene, som det aldri lykkedes å bli kvitt.

HOLGER DRACHMANN:

«Hevd deg under livets nød, sett din stolthet i å være hensynsløs mot lavhet, om mot din ære.»

Lord Haw-Haw -

(Forts. fra side 1)

om de vant krigen, så ville de likevel tape den. For Churchills England ble Lord Haw-Haw den mest hatete fiende på Kontinentet. Man tilla ham innflytelser som han aldri hadde i Berlin, idet han som propagandist jo alltid arbeidet etter de anvisninger han fikk.

Mot krigspartiet.

I 1941 fikk William Joyce endelig tysk statsborgerskap, ble innrullert, men fikk utsettelse på grunn av det viktige arbeid han utførte, for så mot krigens slutt å bli inndelt som folkestorrmann. Besatt av sin oppgave å drive engelskmennene til passiv motstand eller endog til oppstand mot krigspartiet, arbeidet Joyce dag og natt, bokstavelig til den bitre ende. 7. april 1945 kom Goebels siste fjernskriv til Büro Konkordia: «Joyce skal for enhver pris ikke falle i hendene på de allierte.» Dette var dog mere en vakker gest enn realiteter. Planen om å bringe Joyce og frue med en ubåt til det nøytrale Irland slo feil. Gestapo i Hamburg utstedte et pass for Joyce på navnet Wilhelm Hansen. Man planla å bringe ekteparet Joyce til Sverige.

Trass i disse redningsforsøk oppfylte William Joyce sin plikt. Hver aften talte Lord Haw-Haw. Først da meldingen om Hitlers og dr. Goebels selvmord kom 30. april sa han tørt: «Mitt arbeid er endt. Nu vil jeg skrive min siste sending.»

Kort etter talte Lord Haw-Haw for siste gang til engelskmennene:

«Hvor beskjedent, hvor harmløst synes Tysklands krav om tilbakelevering av Danzig i sammenligning med Sovjetsamveldets uhyre ervervelser og Kremles ytterligere ærgjerrige mål. Stalin gir seg ikke tilfreds med Polen, Finland, de baltiske stater, Romania, Bulgaria, Ungarn og Øst-Slovakia. Han vil ha hele Mellom-Europa samt Norge, dertil Tyrkia og Persia. Og når disse områder også tilfaller ham, vil det bare skjerpe hans appetitt på utvidelser — —»

Storbritannias seier bærer ingen frukter. Den etterlater det fattig og dets folk hungri. Den etterlater det berøvet for markeder og rikdommer som det hadde for seks år siden. Men fremfor alt etterlater den landet med et meget større problem enn det hadde dengang. En fase i Europas historie går mot sin ende, men den neste vil ikke bli lykkeligere. Den vil bli styggere, hårdere og kanskje blodigere. Og nu spør

jeg dere i alvor: kan Storbritannia overleve? Jeg er dypt overbevist om at det ikke kan uten tysk hjelp.

Dere hører kanskje ikke fra meg på etpar måneder. Tyskland er om dere så vil, ingen hovedfaktor lenger i Europa. Men trass i det: Leve Tyskland!»

Tilfangetagelsen.

Ennu samme natt skulle ekteparet Joyce bringes til det nøytrale Sverige. Også det mislykkedes, da gjennomreise gjennom Danmark ikke lenger var mulig. Forøvrig hadde det slett ikke hjulpet heller, for svenskene hadde sikkert utlevert ham.

Noen dager forble William og Margareth Joyce i Flensburg, for sluttelig å finne opphold i landsbyen Wassersleben ikke langt fra denne by.

28. mai 1945 traff William Joyce på kaptein Alexander Adrian Lickorish og løytnant Perry. Da de stanset ham grep William Joyce rolig i lommen for å vise frem sitt tyske pass. Løytnant Perry skjøt imidlertid ned den ubevæpnede Joyce. Kulen gikk gjennom begge lår og han styrtet hårdt såret til jorden. Etter at han var blitt transportert bort og hans hustru også var blitt arrestert, plyndret mobben straks rummet som ekteparet hadde bebodd.

Den sårede ble overført til Brussel og der holdt fangen så lenge inntil det britiske parlament fikk tid på seg til å vedta Treason Act 1945 (høyforræderiloven), som forenklet den gammel-dagse høyforræderiprosess-ordning. 15. juni 1945 ble loven vedtatt og dagen etter ble Joyce under sterk bevoktning sendt med fly til England. På flyplassen i London ble han offisielt arrestert av sjefinspektør Frank Bridges og på politistasjonen i Bow Street formelt anklaget i henhold til høyforræderiloven av 1351.

Rettslig hadde man ikke adgang til det, fordi Joyce som ikke-britisk statsborger jo ikke kunne begå høyforræderi mot England. Men med dette brøt man ikke sine hoder i Old Bailey. Sir Hartly Shawcross, som representerte anklagemyndigheten, benyttet et pass som Joyce hadde benyttet seg av ved utreisen og som notorisk var tilsvindlet på grunnlag av falske opplysninger til etterpå å gjøre ham til britisk statsborger.

Således ble ikke-englenderen Joyce 17./9. 1945 kjent skyldig i høyforræderi.

«William Joyce, rettens kjennelse er at De fra dette

STRIDEN OM RHODESIA

går videre og de norske aviser — også de konservative — gråter sine modige tårer sammen med Labour-Wilson fordi sanksjonene mot de

sted skal føres til et av loven godkjent fengsel og derfra til et henrettelsessted hvor De skal henges ved halsen til De er død. Og at Deres legeme etterpå skal begraves innen det fengselsområde hvor de har vært holdt inne-sperrert før Deres henrettelse. Og må Herren være Deres sjel nådig.»

7. november ble hans første appell over denne «dom» avslått.

Likevel samlet i disse hatfylte tider ukjente mennesker sammen penger for fiende nr. 1 Lord Haw-Haw for å sikre prosessomkostningene. Tappert kjempet hans forsvarere, først og fremst G. O. Slade, K. C. om hans liv. Men også henvendelsen til Underhuset ble avvist. 18. desember 1945 forkynte lordkansler Jowitt og lordene Macmillan, Wright og Simonds sin tilslutning til avvisningen.

I sitt politiske avskjedsbudskap tok ikke Joyce tilbake en linje. Det endte med ordene: «Jeg er stolt over å dø for mine idealer og det gjør meg bare ondt for Storbritannias sønner som døde uten å vite hvorfor.»

De siste linjer til sin hustru undertegnet han med: «Ved siste appell, Volkssturmmann i bataljon Wilhelmplatz.»

3. januar 1946 endte søkeren og kjemperen Joyces liv i en engelsk galge.

Men hans profetier gikk i oppfyllelse: England hadde vunnet krigen — og dog tapt den for alle tider. Det mektige kolonirike svant bort i intet, restene spiser tiden.

Mens det for Tyskland vil bli en gjenoppstandelse — tidspunktet for den bestemmer bare tyskerne selv — så vil det aldri mere bli noe britisk verdensrike. Dets forutsetninger og dets grunnlag ble ødelagt av de britiske ledere selv i annen verdenskrig.

Dette forstod Joyce og for denne sannhet måtte han dø.

Kerns artikkel er bygget på en bok av britten I. A. Cole, som også er kommet i tysk oversettelse og heter «Hier spricht der Grossdeutsche Rundfunk — Der Fall Lord Haw-Haw.»

hvide brødre i Rhodesia ikke virker effektivt nok. Ellers er det vel slik med Rhodesia at en egentlig slår på skjete-kene og mener merra. Det er nok Sør-Afrika som er det egentlige siktepunkt for de amerikanske bakspillere, som trekker i trådene til negerstatene. Sør-Afrika er nemlig rikt, ikke bare på gull, men også på uranium. Og det er av avgjørende betydning i atomalderen. Sør-Afrika har det største uraniumforråd i verden, nest etter Canada.

TYSK KZ I CHILE NU!

Pressen har flommet over med meldinger om en tysk konsentrasjonsleir som skal ha slått seg ned i Chile. Bakgrunnen for det hele er at 300 tyskere driver en mønstergård der, men to angivere har nu fortalt at ikke bare er innvånerne narkotikere, men menn og kvinner er forelagt adskilt, så det må utvilsomt være noe galt på ferde! Gårdens leder er en tidligere tysk offiser og alle dertil innrettede blader forteller da at «tyske nazister driver nu konsentrasjonsleir i utlandet». I parlamentet ble det også krevet en nærmere undersøkelse, og den israelske presse vet gledesstrålende å meddele at det chilenske politi også har henvendt seg til Bonn for å få opplysninger om den eventuelle nazistisk fortid til gårdens innvånere. Nu er opplysningene kommet, men hele verdenspressen som slo saken opp tier med å bringe dem videre. En organisasjon i Tyskland, som kaller seg den private sosiale misjon har opplyst at det er den som står bak gårdsdriften i Chile. Det dreier seg om en mønstergård med ren sosial målsetting som anvender overskuddet av driften til å ta seg av foreldreløse barn og til pleie av syke. Gården drives av en direksjon bestående av fem medlemmer med den tidligere Luftwaffe-major Hermann Schmidt som formann. Det er tydeligvis det samme hva tyskerne foretar seg, så blir de alltid forulempet i — vi hadde nær skrevet som i gamle dage — j-pressen.

Men virkelige krigsforbrytelser

blir hårdnakket fortiet i den samme presse — hvis det da ikke skulle være tyskere som har begått dem. Også norske

aviser har jo bragt referat fra krigsforbryterprosessen mot professor Leibbrand, men to vitneutsagn av betydlig interesse tiet den med. Kjøpmann Hans Andreas fra Nürnberg skildret i retten hvorledes han under tilbaketog i Rhonedalen hadde sett en utbrent buss og ved siden av den lå det 40 tyske kvinnelige sambandshjelpere med overskårne struper. Anton Gottschaller hadde vært vitne til at 34 tyske soldater som befant seg i en fransk fangeleir uten videre ble skutt ned. Selv tysk presse under-slår disse beretninger avgitt under ed om franske krigsforbrytelser!

ATTENTAT PÅ CHURCHILL

Ukjente gjerningsmenn har forgjeves forsøkt å rive bronsestatuen av Churchill i hans tidligere valgkrets Woodford (en forstad til London) av sokkelen. Politiet fant et tau festet om halsen på statuen og dype merker etter bilhjul i jorden.

MUSSOLINIS PENSJON

slåss fru Rachele Mussolini fremdeles om. Hun søkte i 1957 om krigenkepensjon, men fremdeles undersøker departementet spørsmålet om hvilken rang Mussolini hadde. Er hun enke etter en marskalk eller etter en korporal? Fru Rachele sier at det kan være det samme hva hun bestemmer seg for bare det blir en avgjørelse, men hun mistenker departementet for å hale saken ut i håp om at hun skal dø i mellom-tiden.

FOLK og LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4
Telefon 37 76 96
Boks 3214 - Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontorene stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet etter forutgående avtale.

Abonnementspriser:

Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår i Skandinavia
Utlandet kr. 25,— pr. halvår. I nøytralt omslag innenlands: Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår.

Løssalg kr. 1,—.

Bruk postgironr: 16 450.

Utgiver A/S Folk og Land

Viking Boktrykkeri